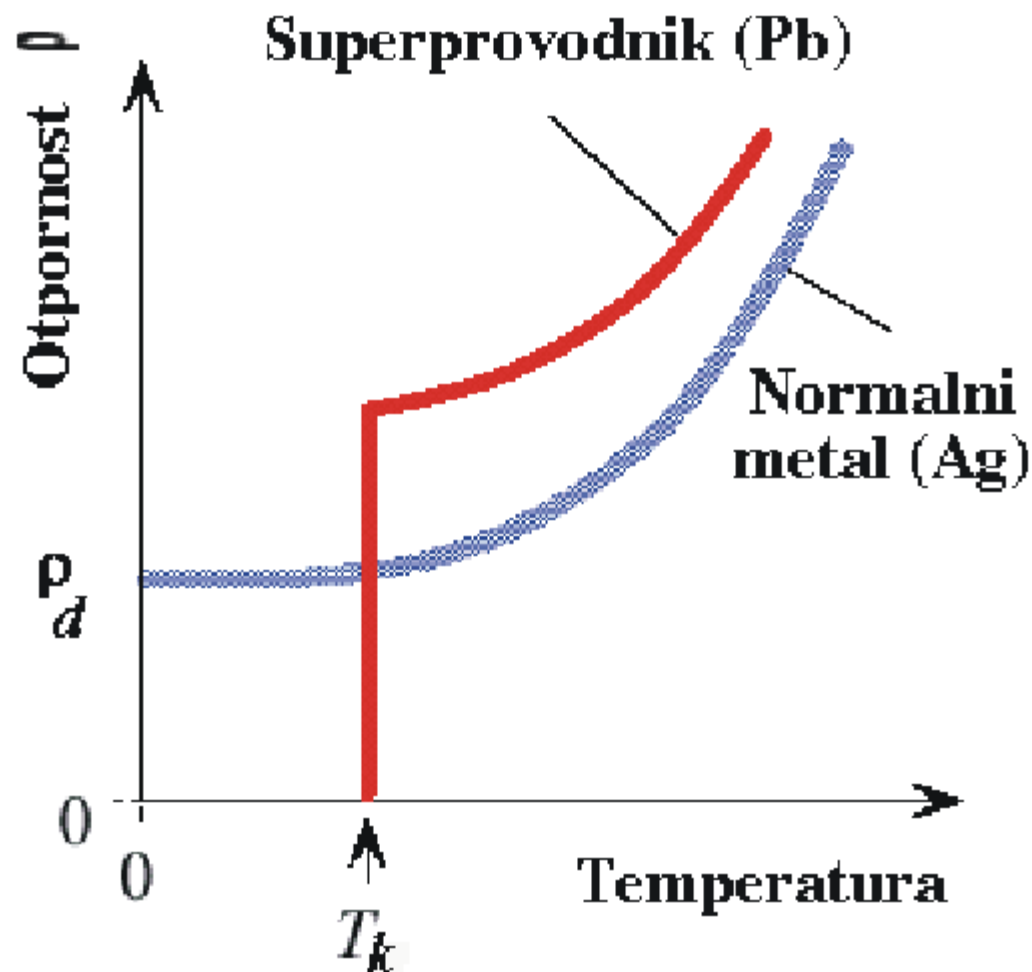

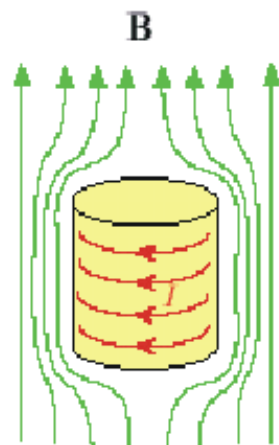
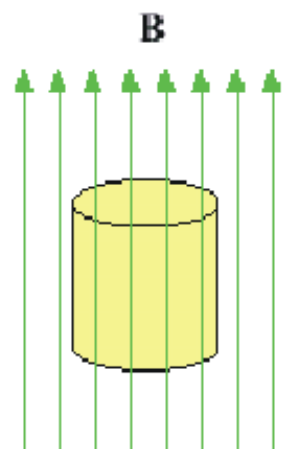
SUPERPROVODNICI

Superprovodnik (Pb) pokazuje prelaz na nultu otpornost pri kritičnoj temperaturi $T_k=7.2$ K, dok normalni provodnik Ag nema to svojstvo (na niskim temperaturama ima rezidualnu otpornost)

Materijal	Vrsta	T_k [K]	Godina
Hg	Metal	4.2	1911
Pb	Metal	7.2	1913
Nb	Metal	9.25	1930
Nb_3Sn	Intermetalno jedinjenje	18	1954
Nb-Ti	Legura	10	1960
$SrTiO_3$	Keramika	0.7	1964
Nb_3Ge	Intermetalno jedinjenje	23	1977
La-Ba-Cu-O	Keramika	34	1986
Y-Ba-Cu-O	Keramika	94	1987
Hg-Ba-Ca-Cu-O	Keramika	130	1996

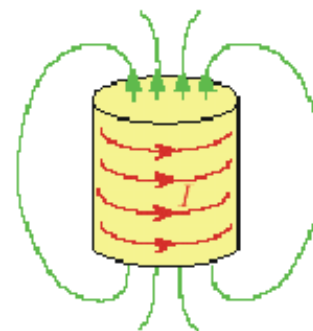
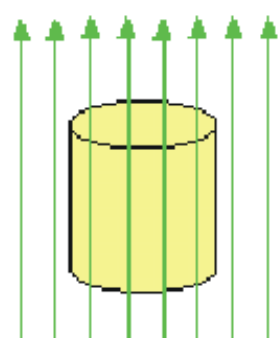
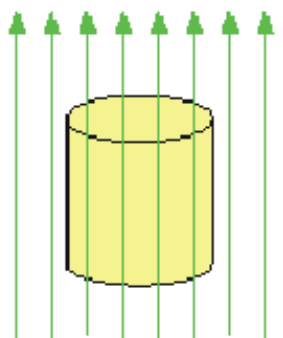
Meisner-ov efekat

B=0

Superprovodnik

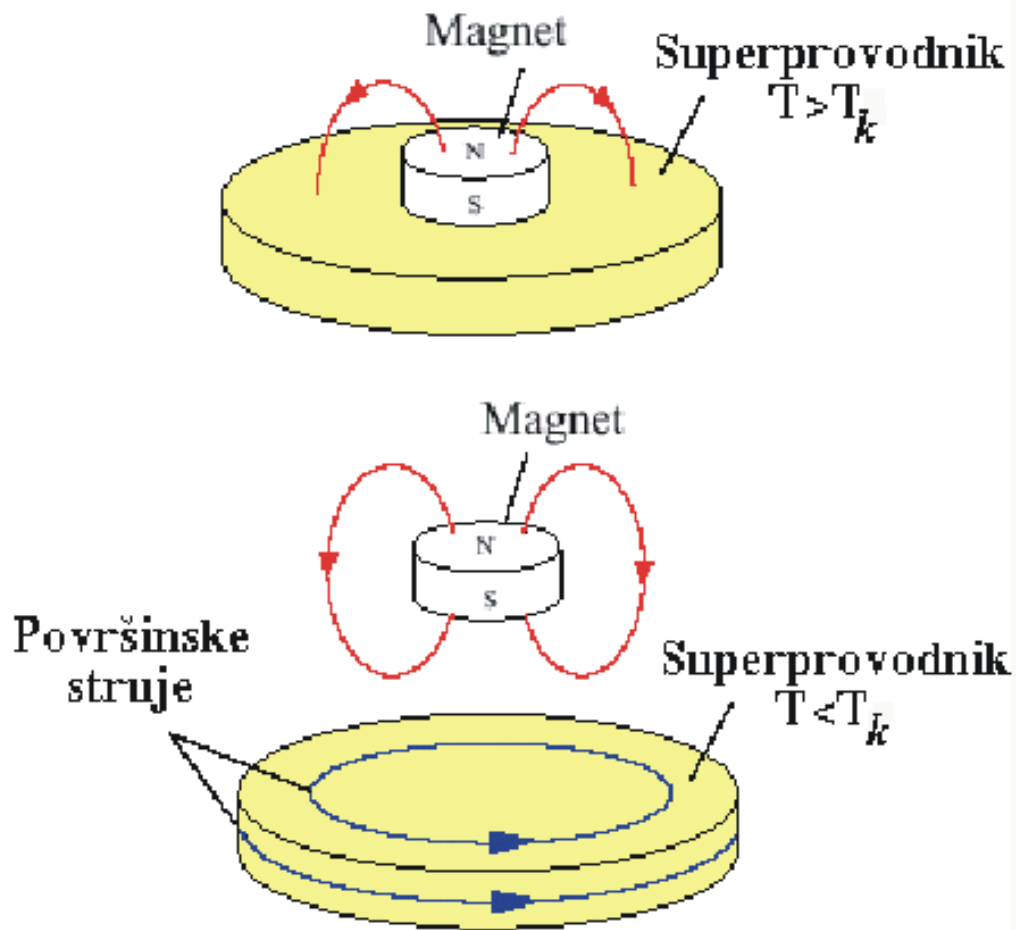
Perfektni provodnik

$T > T_k$

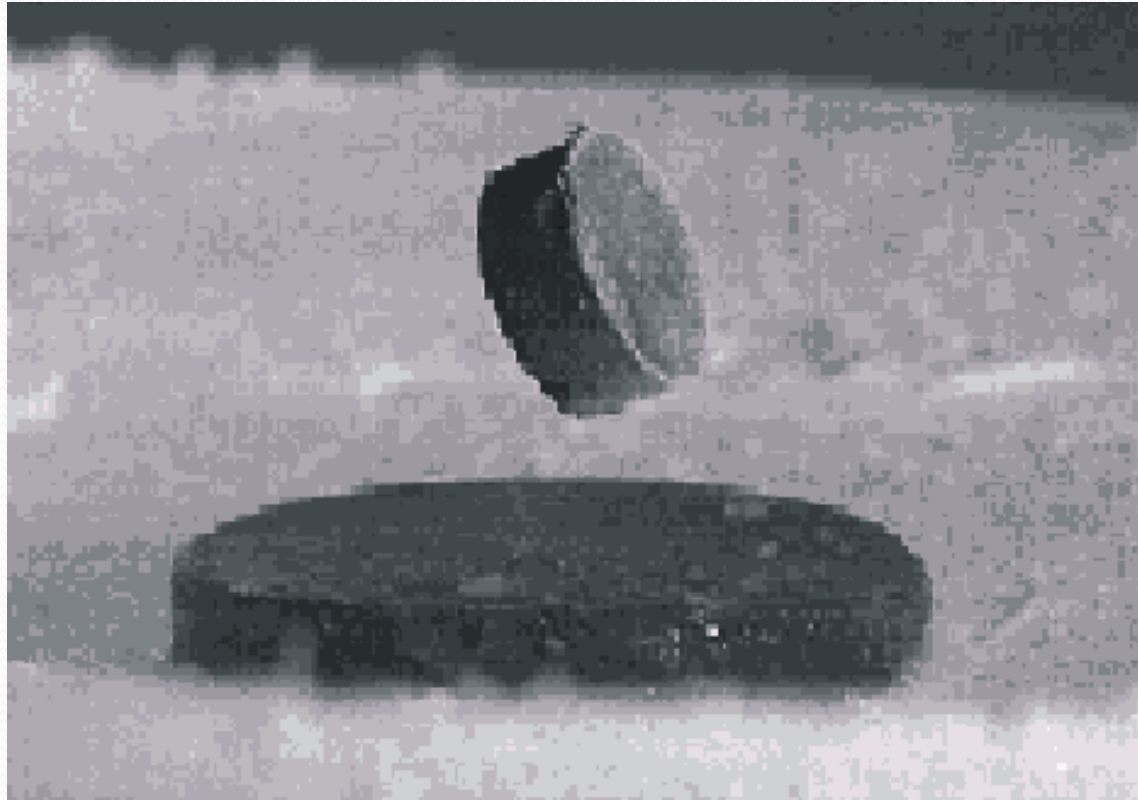
$T < T_k$

$T < T_k$

Superprovodnik ohladjen ispod kritične temperature istiskuje magnetno polje iz zapremine ukoliko je perfektan dijagnetni materijal.

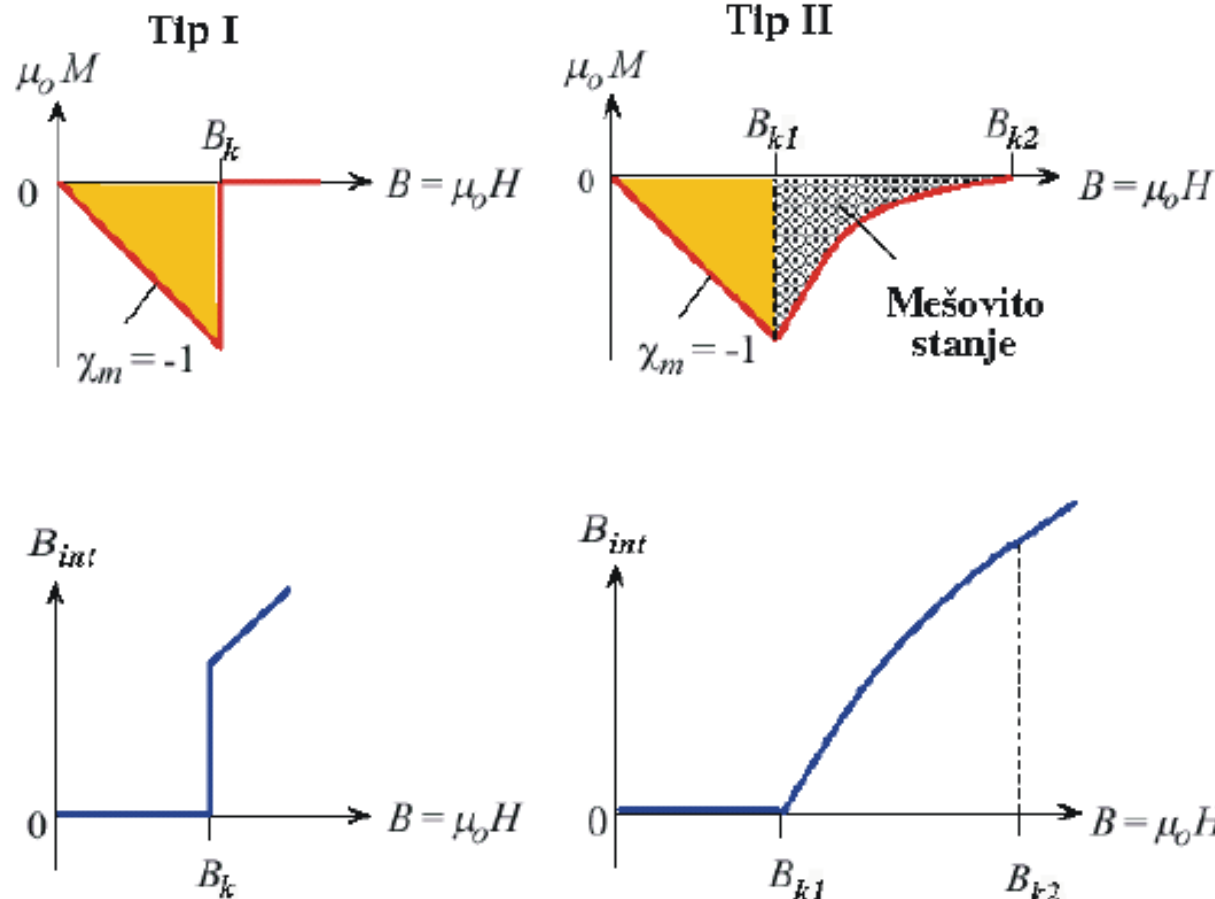

*Magnet preko superprovodnika lebdi kada je $T < T_c$.
Superprovodnik je perfektni dijamagnetik, što znači da unutar
superprovodnika ne postoji magnetno polje.*

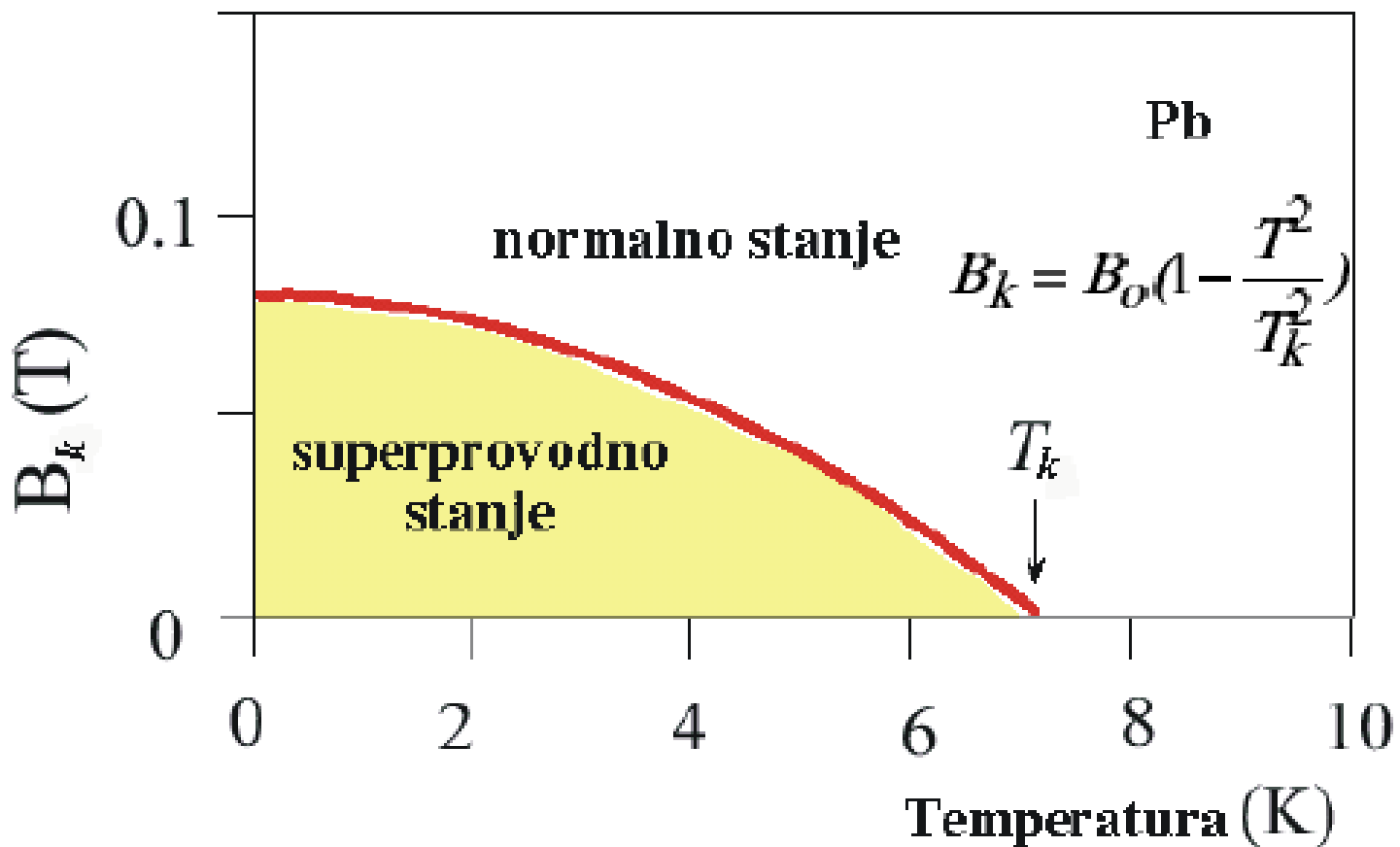

Fotografija magneta koji lebdi iznad superprovodnika u tečnom azotu (77K) - Meisner-ov efekat

Podela superprovodnika

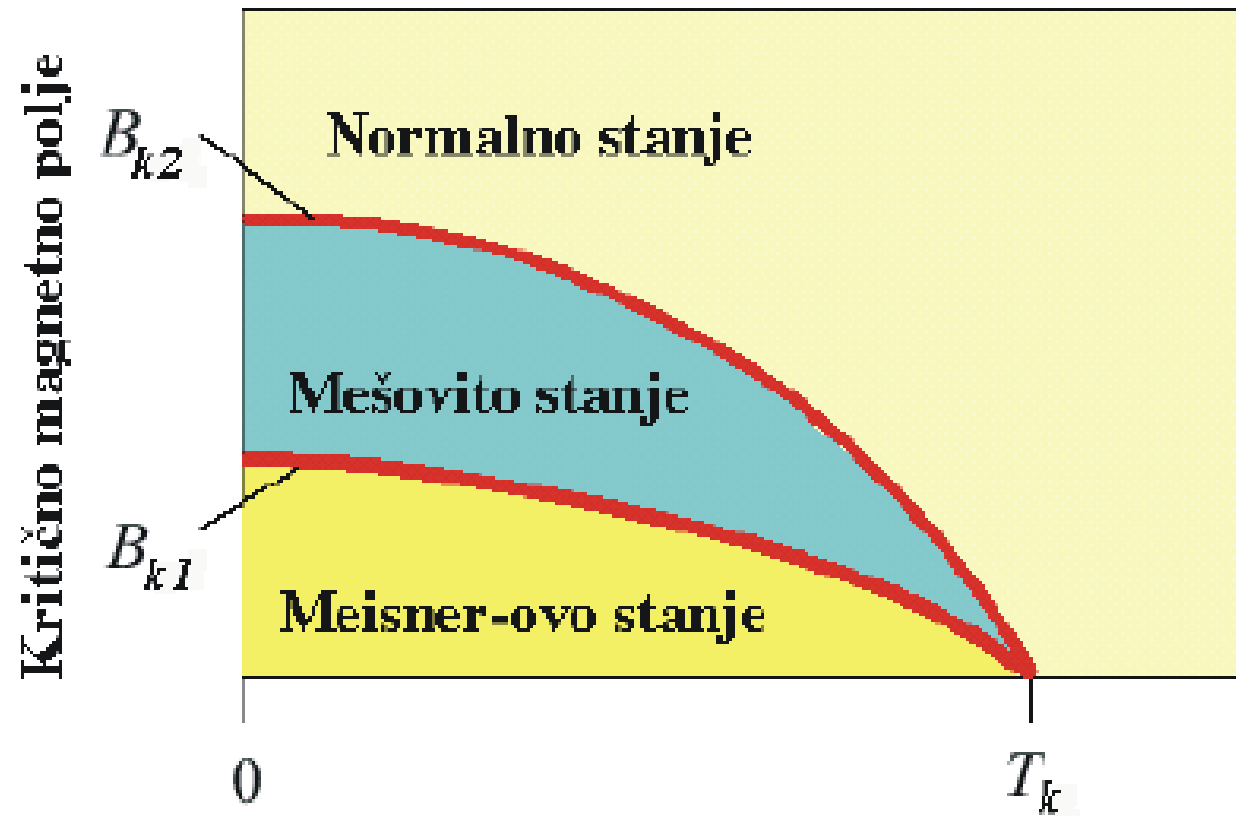

Karakteristike superprovodnika I i II vrste. $B = \mu_0 H$ je indukcija primenjenog polja, M ukupna magnetizacija u uzorku. Indukcija unutar uzorka $B_{int} = \mu_0 H + \mu_0 M$ jednaka je nuli samo za $B < B_k$ (I) i $B < B_{k1}$ (II).

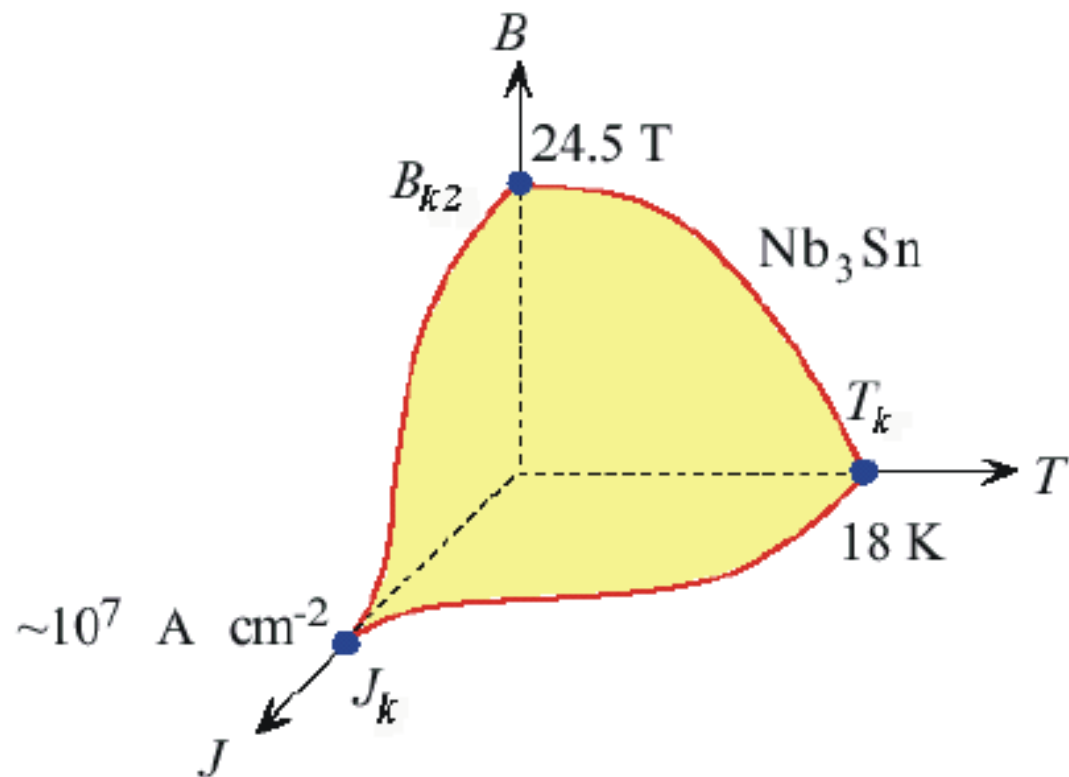

Kritična indukcija u funkciji temperature za superprovodnike I vrste

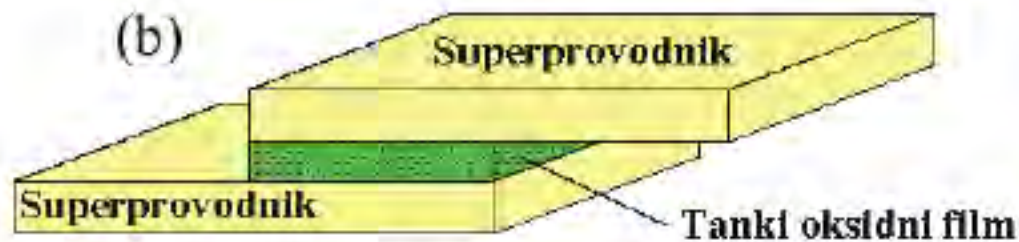
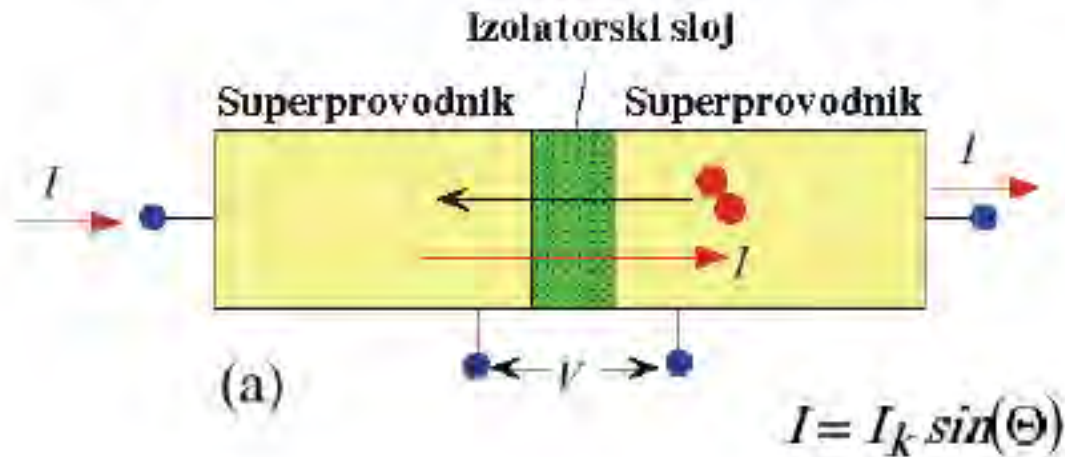
Temperaturna zavisnost kritičnih indukcija B_{k1} i B_{k2} za superprovodnike II vrste

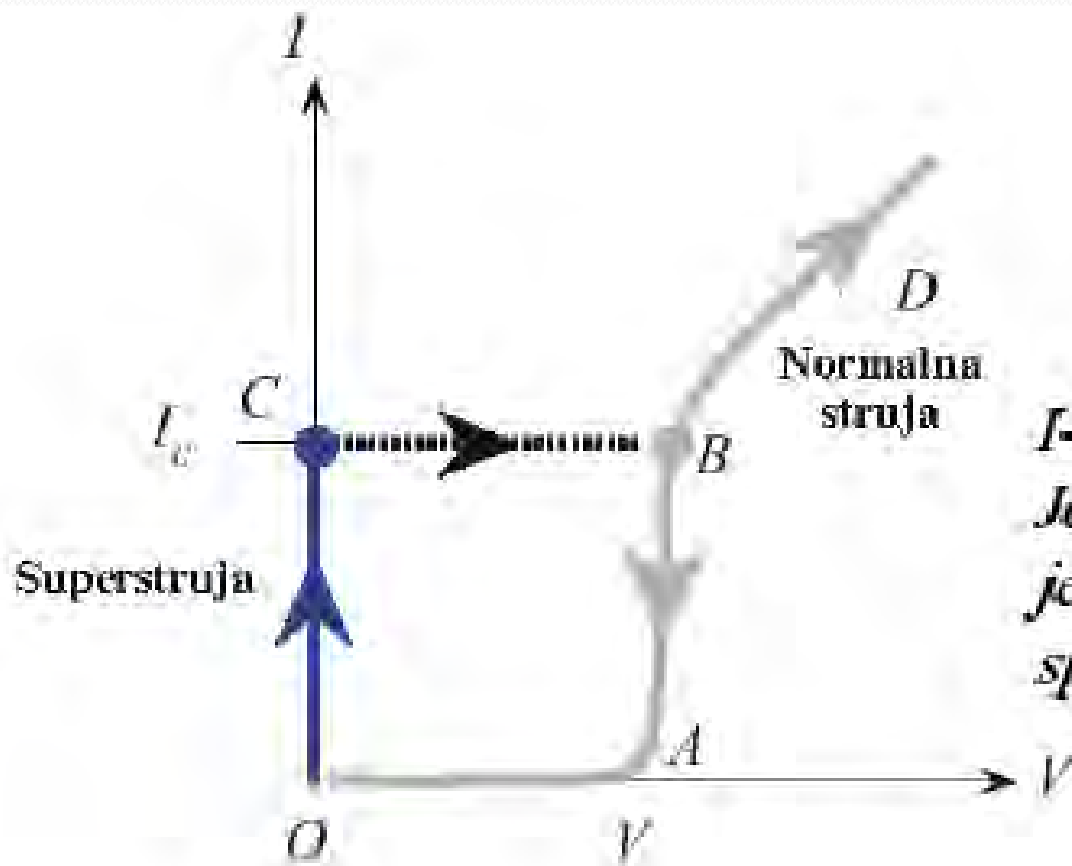
*Superprovodnost definišu
kritična temperatura T_k , kritična
magnetna indukcija B_k (B_{k2}) i
kritična gustina struje J_k .*

Josephson-ovi efekti

1. DC Josephson-ov efekat: protok struje pri $V=0$ V

(a) Josephson-ov spoj je spoj dva superprovodnika razdvojenih tankim izolatorom (b) Za proizvodnju spoja koristi se tehnologija tankih filmova

*I-V karakteristika
Josephson-ovog spoja kada
je struja kontrolisana
spoljašnjim kolom*

2. AC Josephson-ov efekat: priključenjem DC napona, kroz spoj protiče AC struja:

$$I = I_0 \sin(2\pi ft),$$

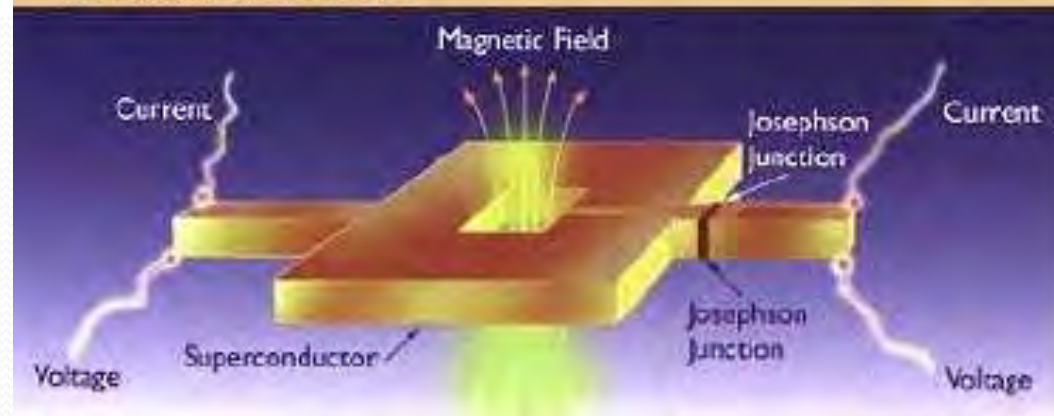
$$f = \frac{2eV}{h}$$

3. Efekat kvantne medjupovršine: kroz dva Josephson-ova spoja uređjena u obliku prstena teče struja:

$$I = I_0 \left| \cos\left(\frac{\pi\Phi}{\Phi_0}\right) \right|,$$

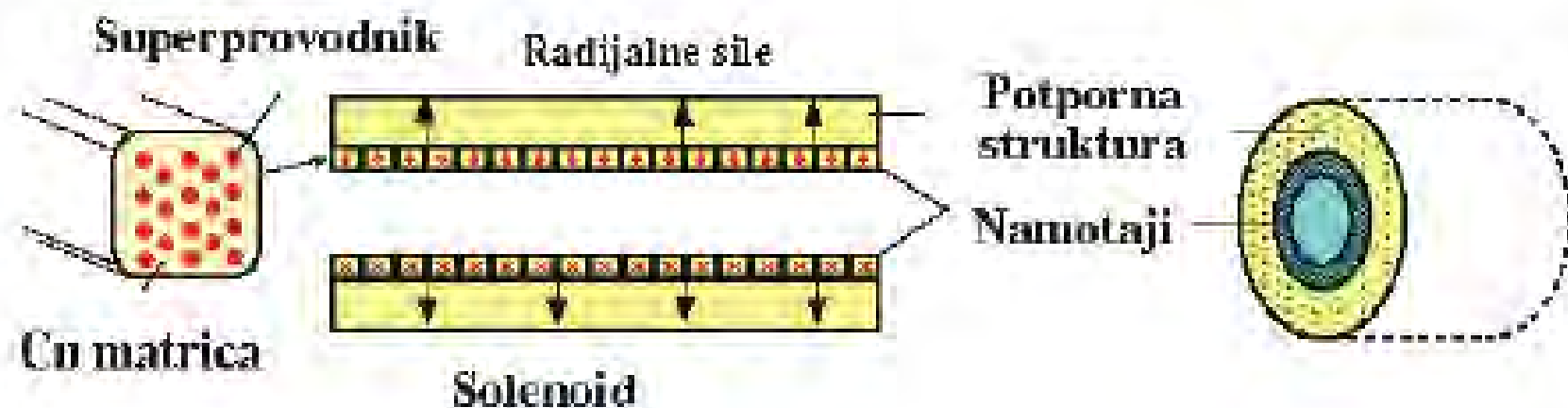
$$\Phi = B \cdot A$$

A SQUID (Superconducting QUantum interference Device) is the most sensitive type of detector known to science. Consisting of a superconducting loop with two Josephson junctions, SQUIDs are used to measure magnetic fields.

Primena superprovodnika

1. Dobijanje elektromagneta sa jakim magnetnim poljem

Superprovodni solenoidni magnet proizvodi magnetnu indukciju do 15T (solenoid sa feromagnetnim jezgrom daje indukciju do 2T)

*MAGLEV-Voz koji
lebdi na jakim
superprovodnim
magnetima (1997)*

*Magnetna rezonansa: Izlaganjem tela
jakim superprovodnim magnetima,
H-atomi iz tečnosti u organizmu i
molekuli masti prihvataju energiju od
magneta. Oslobadjaju je pri
frekvenciji koja se detektuje i
grafički prikazuje pomoću računara.*

2. Izrada kriotrona (prekidačkih elemenata): navoji i jezgro kalema prave se od dva superprovodnika:

Ta: $T_k=4.5$ K i $H_k=6.7 \cdot 10^4$ A/m

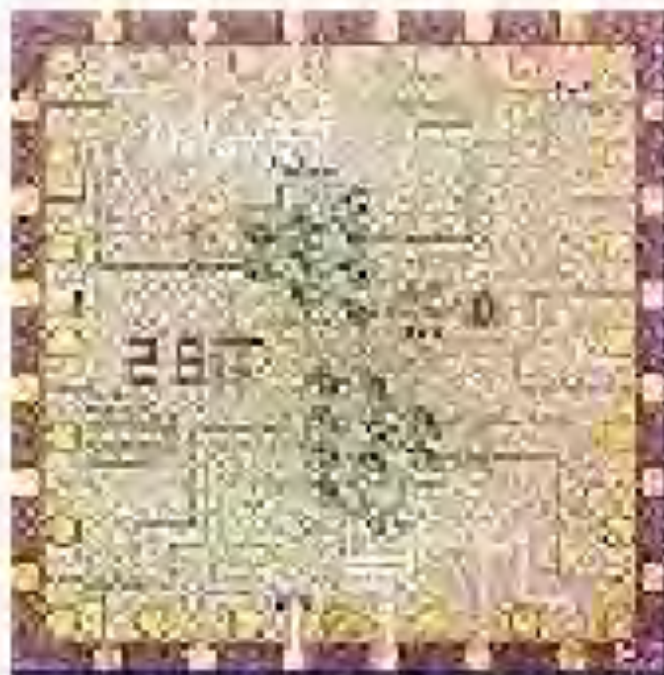
Nb: $T_k=9.25$ K i $H_k=1.56 \cdot 10^5$ A/m

3. Izrada magnetomera: SQUID-magnetomer detektuje promene polja reda 10^{-4} A/m i koristi se za magnetoencefalografiju.

4. Vojna primena SQUID komponenata za detekciju mina i podmornica

5. Razvoj “petaflop” računara brzine hiljade triliona operacija u sekundi.

Superprovodni mikročip